

Nr 158.

Av herr **Luterkort**, om *åvägbringande av utredning och förslag rörande ersättning åt nämndemän för nämndemansuppdragets fullgörande.*

Inför den blivande stora processreformen, varom processkommissionens principbetänkande nu föreligger, finnes det vissa spörsmål, vilka starkare än andra tränga sig i förgrunden. Hit hör givetvis frågan om lekmanneelementers anordnande i domstolarna, särskilt i underrätterna, men även spörsmålet om anordningar av de enskilda rättegångssessionerna, (»tätare tingssammanträden»).

När man under senare tider vid olika häradsrätter erfarit, att en högst *väsentlig* förbättring i den nu gällande rättegångsordningen kunde vinnas just genom anordnande i största möjliga utsträckning av tätare tingssammanträden, har också i samband därmed frågan om den gamla häradsnämndens betydelse, dess effektivitet och dess livsduglighet fått allt större betydelse i den redan livliga diskussionen angående den i ordets egentliga mening nationellt-demokratiska institutionen.

Inom vida kretsar av vårt folk — därom är jag, utan att nu taga ståndpunkt till denna viktiga fråga, fullt övertygad — råder redan nu en bestämd uppfattning därom, att en blivande processreform icke får röra vid den gamla svenska nämnden.

Men just med hänsyn härtill har under diskussionerna om de tänkbara partiella reformerna av våra häradsrätter och deras arbetsätt allt mera spörsmålet om på vad sätt nämnden skulle kunna rationellt utnyttjas kommit att ventileras.

Sedan länge tillbaka har det varit uppenbart, att en absolut förutsättning för att nämnden skulle kunna bliva vad den avsetts att vara vore att tillfälle bereddessa nämndemän att övervara handläggningen av målet från första till sista rättegångstillfället. Men i den mån tingssammanträdena måste göras talrikare bli också kraven på nämndemännens uppoffringar av ekonomisk och personlig art ävensom svårigheterna att vinna en tillfredsställande rekrytering av nämnderna allt större och större.

I själva verket torde vid olika tillfällen en önskan av domaren att få till stånd tätare tingssammanträden och därmed möjligheten för en bättre handläggning av målen hava strandat på sistomförmälda svårigheter.

Det torde emellertid också beträffande nämndemän numera vara uppenbart, att principen om upprätthållande av förtroendeposter utan någon ersättning från det allmännas sida icke låter sig i praktiken upprätthålla.

Vid sådant förhållande synes mig, som om alla skäl talade för att — vilken utgång processreformfrågan än kan tänkas komma att få — man skyndsammast möjligt beredde nämndemän tillfälle till ersättning för sin tjänstgöring vid häradsrätten även i de fall, där sådan ersättning för närvarande ej tillkommer dem. Frågan härom har ju redan varit uppe till behandling, och erforderlig utredning torde skyndsamt kunna åvägabringas.

Det hemställes alltså,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning på vad sätt och i vilken utsträckning rätt till ersättning för tjänstgöring bör tillkomma nämndeman samt för riksdagen vid 1928 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 20 januari 1927.

S. Luterkort.